

Elektronisk personalliggare i byggbranschen

- Vad gäller för landsbygdsföretagare

Inledning

Ska du utföra byggnads- eller markarbeten på din fastighet? Då kan du omfattas av de nya reglerna om elektronisk personalliggare i byggbranschen.

I korthet innebär de nya reglerna att det ska finnas en elektronisk personalliggare på varje byggarbetsplats och i den ska den som bedriver byggverksamheten löpande dokumentera de personer som är verksamma på byggarbetsplatsen. Skatteverket har möjligheten att göra kontrollbesök på en byggarbetsplats för att se att reglerna efterföljs.

Nya regler

Från och med den 1 januari 2016 gäller nya regler om elektroniska personalliggare i byggbranschen. Bakgrunden till de nya reglerna är att man vill motverka svartarbete och främja en sundare konkurrens i byggbranschen. De nya reglerna finns i Skatteförfarandelagen och bygger på tre mycket centrala begrepp

- Byggherre
- Byggarbetsplats
- Byggverksamhet

De nya reglerna innebär ett antal skyldigheter för såväl byggherre som den som utför själva byggarbetet. Fullgörs inte dessa skyldigheter kan sanktionsavgifter i form av olika ej avdragsgilla kontrollavgifter utgå.

Är du en byggherre?

Med byggherre avses den som för egen räkning utför eller låter utföra projekterings- byggnads- rivnings- eller markarbeten.

Det innebär att så fort du som fastighetsägare vidtar någon form av åtgärder av ovanstående slag måste fundera över om du är en byggherre eller inte. Exempel på åtgärder som medför att du är en byggherre är byggnation av ekonomibyggnader och bostäder, anläggning av skogsbilsvägar, täckdiken, paddockar etc. Även reparation- och underhållsarbeten på befintliga byggnader/anläggningar innebär att du är att anses som en byggherre.

Vid bedömningen om du är en byggherre spelar det ingen roll om du låter någon annan göra arbetet eller om du själv gör det.

Man behöver inte vara fastighetsägare för att anses som byggherre, även en arrendator som uppför en byggnad eller vidtar andra byggnadsåtgärder kan bedömas vara en byggherre enligt definitionen ovan.

Vilka skyldigheter har jag som byggherre?

Som byggherre har du flera skyldigheter.

- ✓ Du ska göra en anmäla till Skatteverket om att det finns en byggarbetsplats. Detta ska göras senast när byggandet startar. Anmäla görs enklast via Skatteverkets e-tjänster.
- ✓ Du ska tillhandahålla rätt utrustning för att föra en personalliggare på byggarbetsplatsen som gör att du har elektronisk tillgång till förd personalliggare och dessutom hålla den tillgänglig för Skatteverket på byggarbetsplatsen.
- ✓ Sker förändringar i de uppgifter som lämnades till Skatteverket ska även detta anmälas senast två veckor efter förändringen.
- ✓ Du ska anmäla när byggarbetsplatsen avslutas.

Undantag från skyldigheterna

Det finns tre tillfällen då du som byggherre inte har de skyldigheter som beskrivs ovan.

- ✓ Du som är fysisk person inte utför eller låter utföra sådana arbeten i näringsverksamhet. Som exempel kan nämnas arbete på bostad som utgör privatbostadsfastighet.
- ✓ De totala kostnaderna, arbets- och materialkostnad, för byggarbetsplatsen kan antas uppgå till maximalt fyra prisbasbelopp, (idag knappt 180 000 kr) exklusive moms
- ✓ Du skriftligt har överlåtit dina skyldigheter som byggherre på en totalentreprenör.

Vad är byggverksamhet?

Med byggverksamhet avses:

- ✓ ny- till och ombyggnad på en fastighet
- ✓ reparation och underhåll
- ✓ rivning av en byggnad
- ✓ annan näringsverksamhet som stöder någon av ovan angivna verksamheterna, t.ex. snöröjning på en byggarbetsplats.

Exempel på byggverksamhet som omfattas av kravet på elektroniskt personalliggare är:

- Nybyggnation alternativt underhåll på byggnader på näringsfastigheten
- Nybyggnation alternativt underhåll av skogsbilsvägar och täckdiken
- Grävarbeten i samband med nedläggning av fiberkabel
- Markarbeten för att iordningställa fastigheten för djurhållning, exempelvis anläggande av ridvägar, paddockar mm

Vad är en byggarbetsplats?

Byggarbetsplatsen är den geografiska platsen där byggverksamheten bedrivs. Den kan anges som exempelvis en adress, en fastighetsbeteckning eller longitud/latitud. Byggarbetsplatsen kan förflytta under arbetets gång, exempelvis vid vägbyggnationer eller andra markarbeten.

Som byggherre har man en skyldighet att anmäla varje byggarbetsplats till Skatteverket. För bedömningen av vad som utgör en byggarbetsplats se mer under nästa avsnitt.

Varje byggarbetsplats kommer att tilldelas ett unikt identifieringsnummer av Skatteverket.

Hur beräknas de fyra prisbasbeloppen?

Som anges omfattas inte mindre arbeten av reglerna om elektronisk personalliggare. En förutsättning för att undantaget ska bli tillämpligt är att den sammanlagda kostnaden för såväl arbete som material understiger fyra prisbasbelopp exklusive moms. En bedömning ska göras för varje byggarbetsplats för sig. Det innebär att det är väldigt viktigt att identifiera om det föreligger en eller flera byggarbetsplatser. Lagstiftaren ger tyvärr ingen större ledning vid den bedömningen.

Åtgärder som vidtas på en fastighet vid skilda tidpunkter och som överhuvudtaget inte berör varandra är naturligtvis att bedöma som två byggarbetsplatser. Om du exempelvis under våren låter bygga en ny skogsbilsväg och senare under året låter renovera en ekonomibygnad är detta två olika byggarbetsplatser och jämförelsen med de fyra prisbasbeloppen ska göras för varje ställe. Om det däremot är fråga om åtgärder som ligger nära i tiden och som har ett naturligt samband är det fråga om en byggarbetsplats. Anlitar du en målerifirma för att rödfärga maskinhallen och ladan som ligger i anslutning till varandra torde det vara fråga om en byggarbetsplats. En bedömning måste göras i varje enskild fall där man tar hänsyn till samtliga omständigheter.

Skyldighet att föra personalliggaren

Det är den som bedriver byggverksamheten på byggarbetsplatsen som ska föra den elektroniska personalliggaren. En personalliggare är en förteckning över vilka som är verksamma på byggarbetsplatsen samt när de har börjat och slutat varje arbetspass. Förteckningen ska innehålla de uppgifter som krävs för att identifiera näringsidkaren som bedriver byggverksamheten samt de personer som är verksamma i denna, exempelvis med namn och personnummer. Även byggarbetsplatsens unika identifieringsnummer ska framgå.

Om byggherren är privatperson eller om kostnaden för material och arbete antas understiga fyra prisbasbelopp finns det inte heller någon skyldighet att föra personalliggare för den som bedriver byggverksamheten. Personer som under kortare tid bara lastar eller lossar material, varor eller hjälpmedel ska inte dokumenteras i personalliggaren.

Skyldighet att hålla personalliggaren tillgänglig.

Personalliggaren ska finnas tillgänglig för Skatteverket på byggarbetsplatsen under den tid byggverksamhet bedrivs.

Byggherren har en skyldighet att hålla den samlade personalliggaren tillgänglig för Skatteverket. Det innebär att om det finns flera entreprenörer ska byggherren hålla samtliga uppgifter från dessa personalliggare tillgängliga för Skatteverket.

Varje näringsidkare som bedriver byggverksamhet har en skyldighet att hålla sin personalliggare tillgänglig för både Skatteverket och byggherren på byggarbetsplatsen.

När Skatteverkets tjänstemän kommer på kontrollbesök har de rätt att omedelbart ta del av personalliggaren. Det är därför lämpligt att det alltid finns en person som är ansvarig för personalliggare på byggarbetsplatsen.

Vid kontrollbesöket har Skatteverket rätt att begära att en person som utför eller kan antas utföra arbetsuppgifter i verksamheten styrker sin identitet. Man får även fråga en sådan person för vilken näringsidkares räkning han eller hon utför arbetsuppgifter. De lämnade uppgifterna får stämmas av mot personalliggaren.

Vad händer om jag utför arbeten på min egen fastighet?

Det är mycket vanligt att fastighetsägare själva gör byggarbeten på fastigheten. Det innebär att du blir såväl byggherre som den som bedriver byggverksamheten på byggarbetsplatsen. Detta medför att du får flera skyldigheter, nämligen både de som åligger byggherren och de som åligger den som bedriver byggverksamheten.

Även om det bara är du själv som utför byggarbeten har du en skyldighet att anmäla byggarbetsplatsen till Skatteverket samt föra en personalliggare över ditt arbete, dock under förutsättning att kostnaden för materialet uppgår till mer än 4 prisbasbelopp. Är så fallet ska även andra familjemedlemmar eller andra som arbetar utan avlöning ska registreras i personalliggaren.

Om du har anställd personal som utför arbetet ska dessa naturligtvis föras in i personalliggare. Deras lönekostnad, (lön och lönebikostnader) ska även ingå vid jämförelsen av om kostnaden för material och arbetet uppgår till 4 prisbasbelopp eller mer.

Vi är flera delägare till fastigheten

I de fall det finns flera delägare till näringsfastigheten finns det fler byggherrar. Det innebär att samtliga delägare har en skyldighet att anmäla byggarbetsplatsen till Skatteverket. Enligt uppgift från Skatteverkets rättsavdelning vill man dock inte ha in flera anmälningar avseende samma byggarbetsplats. Istället ska en delägare göra anmälan och i den ange namn och personnummer på de övriga delägarna. Då anses samtliga ha fullgjort sin skyldighet som byggherre.

Att det finns flera delägare påverkar inte hur man beräknar undantagsgränsen på fyra prisbasbelopp. Denna beräknas således inte per delägare utan per byggarbetsplats.

Att överlåta sina skyldigheter som byggherre

Den finns en möjlighet att överlåta sina skyldigheter som byggherre. För att en sådan överlåtelse ska få giltighet krävs att den är skriftlig och att det är fråga om överlåtelse till en generalentreprenör som utför entreprenören på totalentreprenör eller utförandeentreprenad.

Den skriftliga överlåtelsen kan formuleras på följande sätt:

”Entreprenören ska överta samtliga skyldigheter avseende elektronisk personalliggare enligt 39 kap 11b och 12 §§ samt 7 kap 2a och 4 §§ Skatteförfarandelagen.”

Väljer du att själv anlita olika entreprenörer till en byggarbetsplats, exempelvis en snickare och en elektriker, kan du inte överlåta dina skyldigheter som byggherre. Detsamma gäller om du väljer att utföra en del av arbetet själv.

Vad händer om jag inte fullgör mina skyldigheter?

Skatteverket kommer ha möjlighet att genomföra kontrollbesök för att se att reglerna efterföljs. Om man då inte fullgjort sina skyldigheter kan en eller flera kontrollavgifter tas ut.

Kontrollavgifterna uppgår till:

Ej anmält byggarbetsplatsen till Skatteverket	25 000 kr
Ej tillhandahållit rätt elektronisk utrustning	12 500 kr
Ej hållit personalligaren tillgänglig för Skatteverket	12 500 kr
Ej fört personalliggare	12 500 kr
Varje person som saknas i personalligaren	2 500 kr

Bevarande av personalligaren?

Den som har en skyldighet att föra en personalliggare har även en skyldighet att bevara uppgifterna i den i två kalenderår efter utgången av det kalenderår då det för näringsverksamheten gällande beskattningsåret gått ut.